

Arvoisa tohtori Jenni Haukio, arvoiset juhluvieraat

P. E. Svinhufvudin muistosäätiön viime vuosien painopisteenä on ollut keskustella oikeusvaltiosta. Minkälaisia rakenteita oikeusvaltioon kuuluu, miten niitä kuuluu käyttää, miten niihin tulee suhtautua. Miten järjestötoiminta rakentaa ja ylläpitää yhteiskuntaa. Minkälaisia rooleja demokraattisen yhteiskunnan toimijat ottavat.

Tuomari Svinhufvudia pidettiin laittomuuden tunnetuimpana vastustajana. Lakia ei hänen näkemyksensä mukaan voinut mitenkään ohittaa tai tehdä myönnytyksiä poliittisen tilanteen takia. Tämän vuoksi häntä arvostettiin laajasti.

Eduskunta on oikeusvaltion keskeinen instituutio. Viime vuonna keskustelimme tässä samassa paikassa eduskunnan puhemiesinstituutiosta. Tänä vuonna teemamme on Säätyvaltiopäivien perintö eduskunnalle.

Professori Henrik Meinander kuvaa prosessia, jossa säätyvaltiopäivistä edettiin eduskuntauudistukseen. Professori Anu Lahtinen kertoo aatelissäädystä ja P. E. Svinhufvudista säätyvaltiopäivillä. Tohtori Onni Pekonen käsittelee säätyvaltiopäivien perintöä eduskunnalle.

Professori Lahtisen puheenvuoro johdattaa muistosäätiön tulevan vuoden teemaan, joka on *Svinhufvudin aateluus ja suvun perintö*. Kotkaniemessä avautuu keväällä uusi näyttely *Soturiaatelista tasavallan presidentiksi*, jossa kerrotaan Svinhufvud-suvun pitkästä historiasta. Suku aateloitiin vuonna 1574.

Esitelmien jälkeen kansanedustaja Elisa Gebhard ja kansanedustaja Jouni Ovaska sekä eduskunnan apulaispääsihteeri Timo Tuovinen keskustelevat eduskunnan työtapojen uudistamisesta.

Näitä työtapoja lähdettiin rakentamaan vuonna 1907, kun Suomen ensimmäinen yleisellä ja yhtäläisellä äänioikeudella valittu eduskunta aloitti työnsä. Eduskunnan puhemieheksi valittu Pehr Evind Svinhufvud totesi tuolloin 23. toukokuuta 1907:

”Meidän pienelle kansallemme, jonka kehitystä ulkonaiset olot niin suuresti saattavat rajoittaa, on sitä tärkeämpää, että eduskunta toimii arvokkaasti ja suorittaa työnsä hyvin. Erittäinkin on meille, uuden eduskunnan ensimmäisille jäsenille, jotka sen toimikauden aloitamme, oleva kunnianasiana tässä kohden viitottaa kaunis tie. Uuden eduskuntamme töitten menestyminen tietää myös niitten kansanvaltaisten periaatteitten menestymistä, jotka ovat luoneet eduskunnallemme sen uuden muodon. Ryhtykäämme siis työhömme sillä lujalla

aikomuksena, sillä lupauksella, että silmämääränämme työssämme on oleva isänmaan henkinen ja aineellinen kohoaminen ja samalla myös Suomen kansan eheys.”

Ennen kuin aloitamme pohdinnat säätyvaltiopäivien perinnöstä eduskunnalle, jaamme P. E. Svinhufvudin muistosäätiön kirjapalkinnon.

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 50 vuotta säätiön ensimmäisen kirjapalkinnon jakamisesta. Tuolloin, vuonna 1973 palkinnon sai kirjailija Laila Hirvisaari (tuolloin Hietamies). Palkinto annettiin teoksesta *Unohduksen lumet*. Kirjassa Hirvisaari kuvaa talvisotaa rintamalta käsin, puhelunvälittäjän, ilmavalvojan, muonittajan ja lääkintälöytö näkökulmasta. Nyt lottatyötä osataan arvostaa, mutta 1970-luku oli vaikenemisen aikaa. Muistosäätiö halusi kannustaa Hirvisaarta tässä työssä. Ja niinhän kävikin, *Lehmusten kaupunki* -sarjassa ilmestyi seitsemän romaania. Toivottavasti myös tämän vuoden palkittu jatkaa kirjoitustyötään.